Liikenneviraston asiantuntijalausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle Liikennekaarta koskevan hallituksen esityksen 161/2016 vaikutuksista hankintalakiin

Täydennämme lausuntoamme kuulemistilaisuudessa 13.10.2016 esitettyjen, vastausta vaille jääneiden kysymysten osalta.

1. *Ns. Viron mallia koskeva kysymys: Olisiko Tallinnan mallin mukainen maksuton paikallisliikenne mahdollista myös Suomessa? Esim. kaupunki tekisi päätöksen siitä, että alle 18 vuotiaat kulkisivat maksutta?*

   Nykyisellään, eikä myöskään liikennekaaren myötä, ole lainsäädännöllisiä esteitä maksuttoman paikallisliikenteen toteuttamiselle. Pieksämäellä onkin kokeiltu nuorten ja lasten ilmaiskyytejä varsin hyvin tuloksin. Alalla on kuitenkin melko vakiintunut käsitys siitä, että etenkin isommissa kaupungeissa ilmaismatkat saattavat laskea palvelutasoa matka-ajan pitenemisen muodossa sekä vähentää kävelyä ja pyöräilyä. Tämä johtuu siitä, että lyhyet 1-2 pysäkin matkat lisääntyvät.

2. *Tulisiko joukkoliikenneviranomaisuus siirtää kunnilta maakunnille?*

   Joukkoliikenteen suunnittelun ja hankintojen suunnittelun kannalta on olennaista, että toimivalta-alue muodostaa liikenteellisen kokonaisuuden, esimerkiksi yhtenäisestä työssäkäyntialueesta. Toimivaltaisen viranomaisen organisaatiomallilla sinänsä ei ole merkitystä. Toimivaltaisten viranomaisten lukumäärän vähentäminen nykyisestä (35kpl) edistäisi liikenteellisten kokonaisuuksien syntymistä sekä vähentäisi sirpaleisuutta ja päällekkäisyyksiä.

3. *Voisiko palveluseteliin liittyvää problematiikka kuvata lisää?*

4. *Miten MaaS toimii tässä kontekstissa?*

   Palvelusetelimallin käyttöönotto edellyttää tarkempia selvityksiä, joissa tarkastellaan mm. käytännön toimintamalleja asiakkaan, liikenteenharjoittajan ja viranomaisen kannalta. Myös kuntien mahdollinen osallistuminen järjestelyyn tulisi selvittää. Palveluseteli on yksi tukimuoto muiden joukossa, jonka viranomainen

Liikennevirasto
PL 33, 00521 Helsinki
Opastinsilta 12 A, 00520 Helsinki
Puhelin 0295 34 3000
Faksi 0295 34 3700
etunimi.sukunimi@liikennevirasto.fi
kirjaamo@liikennevirasto.fi
www.liikennevirasto.fi

Oikeus ja hankinta / Toiminnanohjaus
Heidi Hillner-Huotari

voisi halutessaan ottaa käyttöön alueilla tai yhteysväleillä, joille se soveltuu. Palveluseteli sopii näkemyksemme mukaan erityisesti täysin markkinaehtoiseen liikenteeseen. Palvelusetelimallissa asiakas päättää itse, missä liikenteessä setelin käyttää ja Maas-palvelut ovat lähtökohtaisesti mukana valikoimassa.

Julkisella rahalla tuotettujen liikkumisen palveluiden kokonaisuutta (=liikkumisen tarpeita) tulisi kartoittaa ja kilpailuttaa laajasti yhdessä (ml. henkilöliikenne). Tällöin palvelut voidaan tuottaa kustannustehokkaammin, uusien innovaatioiden hyödyntäminen on mahdollista ja loppukäyttäjän saama palvelutaso (saavutettavuus) paranee. **Se edellyttää kuitenkin sitä, että kuntatasolla eri toimialat (sosiaali-, terveys- ja tekninen toimi) tekevät aidosti sekä suunnittelu- että rahoitusyhteistyötä toimialarajat ylittäen.** MaaS tuo mahdollisuuden sille, että eri toimijoiden (markkinaehtoinen, julkisella tuella tuotettu) tuottamia liikkumispalveluita voidaan yhdistää loppukäyttäjälle nykyistä helpommin ja tehokkaammin. Toisaalta tulevaisuudessa MaaS mahdollistaa sen, että julkisella rahoituksella tuotettavat liikkumisen palvelut saadaan tarjottua mahdollisimman ketterästi liikkumismuotoja, mahdollisia tavarakuljetuksia ja liikennöitsijöitä yhdistellen nykyistä kustannustehokkaammalla tavalla.

Samuli Kinnunen
lakimies

Heidi Hillner-Huotari
lakimies